

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра філософії і політології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету Інженерної екології міст
та екології (В.О. Ткачов)
2014 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

галузь знань 0401-Природничі науки

напрямок 6.040106 – Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування

факультет Інженерної екології міст

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Соціологія» для студентів за напрямом підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Розробник: старший викладач Клименко Галина Тарасівна

Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри філософії і політології.

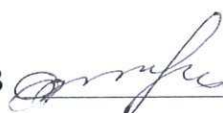
Протокол від «29» 08 2014 року № 1

Завідувач кафедри (В. В. Корженко)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри інженерної екології та екологічної безпеки.

Протокол від «28» 08 2014 року № 1
Завідувач випускової кафедри (Ф.В. Стольберг)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Клименко Г.Т.) «12» 06 2015 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014
© Г.Т. Клименко, 2014

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 2	За вибором ВНЗ	Рік (роки) підготовки	
		1-й	-
		Семестр(и)	
		2-й	-
Загальна кількість годин – 72	Галузь знань 0401 Природничі науки 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	Лекції:	
Модулів – 1		16 год.	-
		Практичні, семінарські:	
Змістових модулів (ЗМ) – 2		16 год.	-
		Лабораторні*:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:
	40 год.		-
	Індивідуальні завдання:		
	-		-
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ)		Вид контролю:	
		залік	-

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 44%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань про основні поняття соціології, історію її становлення у світі та в Україні, усвідомлення сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, опанування методики сучасного соціологічного аналізу суспільних відносин.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів соціологічного знання;
- розуміння сутності соціальної структури та соціальної стратифікації сучасного суспільства;
- дослідження критеріїв класифікації та ознак соціальних інститутів;
- дослідження різноманіття культури і культурних універсалій;
- аналіз структури та поведінки особистості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- особливості соціальної структури та соціальної стратифікації сучасного суспільства, характеристику та функції основних соціальних інститутів (сім'я, культура, економіка, політика, релігія), структуру особистості та її типологію.
- критерії класифікації та ознаки соціальних інститутів та спільнот; технологію соціологічного дослідження;
- цілісне уявлення про соціологію як науку та суспільство з погляду цієї науки.

Вміти:

- вміти відобразити наукову об'єктивність аналізу різноманітних соціальних змін і подій;
- аналізувати динаміку нових викликів і впливу сучасного суспільства;
- пояснити соціальну нерівність у суспільстві;
- органічно синтезувати теоретичне і емпіричне обґрунтування природи соціального.

Мати компетентності:

- застосовувати основні положення і методи соціологічної науки при вирішенні професійних задач;
- застосовувати соціальне мислення до аналізу суспільних явищ та процесів,
- вміти розрізняти соціальне в індивідуальному, загальне в конкретному, розглядати власні дії з позиції суспільного контексту;
- використовувати одержані знання з метою ефективної кооперації з колегами, для роботи в колективі;

- використовувати методи збору, обробки й інтерпретації комплексної соціальної інформації для рішення організаційно-управлінських задач.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Соціологія

ЗМ 1 Загальні питання теорії соціології.

Тема 1. Соціологія як наука.

Об'єкт, предмет і метод наукових досліджень. Типи пізнання соціальної реальності. Історичні умови виникнення соціології. Основні принципи наукового дослідження, реалізовані в соціології. Єдність теоретичного й емпіричного в соціології. Соціологія в системі наук.

Тема 2. Історія розвитку соціологічної думки.

Зарубіжна соціологія в XIX і першій половині XX ст.: О.Конт, Г.Спенсер, Г.Тард., Г.Лебон, Ф.Тьонніс, К.Маркс, Е.Дюркгейм, М.Вебер, Л.Ф.Уорд, Ч.Кулі, Р.Парк. Зарубіжна соціологія у другій половині XX ст.. Макросоціологічні теорії: структурний функціоналізм, неоеволюціонізм, теорії соціальних змін, теорії соціального конфлікту, теорії соціальних систем. Мікросоціологічні теорії: теорія соціального обміну, символічний інтеракціонізм, теоретичний гуманізм, феноменологічна соціологія, етнометодологія. Вітчизняна соціологія.

Тема 3. Суспільство. Соціальна структура суспільства.

Рівні соціальної реальності. Наукові трактовки суспільства. Типи соціальних систем. Соціальна взаємодія і соціальні відносини. Соціальна структура: статуси і ролі. Соціальні групи і спільноти. Типи соціальних структур.

Тема 4. Соціальні інститути суспільства.

Інститути: їх роль у суспільстві. Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту. Сімейна структура: форми сім'ї, форми шлюбу, типи владних структур, спосіб вибору партнера, правило вибору місця проживання, родовід і спадкування майна.

ЗМ 2 Особистість в системі культури.

Тема 5. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.

Сутність соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікації. Виміри стратифікації. Бідність і нерівність. Багаті, вимір нерівності. Вимір бідності.

Рівень життя. Убогість. Депривація. Субкультура бідності. Соціальна мобільність, її види. Міграція.

Тема 6. Особистість як суб'єкт соціальних зв'язків.

Людина і особистість. Структура особистості. Теорії розвитку особистості. Соціальна динаміка особистості: соціалізація й активність. Суб'єкти та об'єкти соціалізації. Соціальна типологія особистості. Модальний та базисний типи особистості.

Тема 7. Культура: соціологічний аналіз.

Соціологічне розуміння культури. Структурні компоненти культури. Складові частини і моделі будови культури. Динаміка культури. Основні соціально-історичні типи соціокультурної регуляції. Традиційна регуляція в сучасному суспільстві. Ціннісно-нормативний механізм соціальної регуляції. Порядок. Девіантна поведінка.

Тема 8. Девіація і соціальний контроль.

Ціннісно-нормативний механізм соціальної регуляції. Порядок. Девіантна поведінка: поняття, види. Теорії причин девіантної поведінки. Сутність і види соціального контролю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії соціології						
Тема 1.	9	2	2	-	-	5
Тема 2.	9	2	2	-	-	5
Тема 3.	9	2	2	-	-	5
Тема 4.	9	2	2	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	-	-	20
Змістовий модуль 2. Особа в системі культури						
Тема 5.	9	2	2	-	-	5
Тема 6.	9	2	2	-	-	5
Тема 7.	9	2	2	-	-	5
Тема 8.	9	2	2	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	36	8	8	-	-	20
Усього годин	72	16	16	-	-	40

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
	Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії соціології	
1	Соціологія як наука.	2
2	Історія розвитку соціологічної думки..	2
3	Суспільство. Соціальна структура суспільства.	2
4	Соціальні інститути суспільства.	2
	Змістовий модуль 2. Особа в системі культури	
5	Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.	2
6	Особистість в системі соціальних зв'язків.	2
7	Культура: соціологічний аналіз.	2
8	Девіація і соціальний контроль.	2
	Всього	16

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
	Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії соціології	
1	Соціологія як наука.	5
2	Історія розвитку соціологічної думки..	5
3	Суспільство. Соціальна структура суспільства.	5
4	Соціальні інститути суспільства.	5
	Змістовий модуль 2. Особа в системі культури	
5	Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.	5
6	Особистість в системі соціальних зв'язків.	5
7	Культура: соціологічний аналіз.	5
8	Девіація і соціальний контроль.	5
	Всього	40

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Для денної форми навчання – не передбачено.

10. Методи навчання

При викладанні курсу передбачено використання сучасних та інноваційних методів, а саме традиційні методи (оповідання, бесіда, лекція, показ, демонстрація, твір на філософську тематику), пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладання, частково-пошуковий, евристичний метод, дослідження.

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів *денної* форми:

1. Методи поточного контролю по темах: усне індивідуальне опитування, підготовка доповідей з мультимедійними презентаціями, безмашинне тестування та комп'ютерне тестування в дистанційному курсі «Соціологія», письмовий контроль (есе).

2. Підсумкова залікова оцінка отримується за результатами поточного контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4		T5	T6	T7	T8		100%
50%					50%					

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			D
60-63	задовільно		E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Зінчина О.Б. Курс лекцій з соціології (для студентів 2-3-го курсів денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030601 Менеджмент, 6.020107 Туризм, 6.140101 Готельно-ресторанна справа, 6.060102 Архітектура, 6.060101 Будівництво, 6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій, 6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту), 6.050702 Електромеханіка, 6.050701 Електротехніка та електротехнології) / О.Б. Зінчина; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012. – 176 с.

2. Соціологія. Посібник для самостійного вивчення курсу (для студентів 1-3-го курсів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, усіх спеціальностей академії) / О. Б. Зінчина, Г. Т. Клименко, О. Ю. Кудрявцев, Л. О. Радіонова., К. С. Семенюк; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012.

3. Белова Л. А., Радионова Л. А. Социология: уч. пособие / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.

4. Белова Л. О., Радионова Л. О. Соціологія: навч.-метод. посібник / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.

14. Рекомендована література

Базова

1. Арон Р. Этапы развития социологической мысли / Р. Арон. – М., 1992.
2. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер. – М., 1998.
3. Вербець В. В. Соціологія. Навчальний посібник / К.: Кондор, 2009.
4. Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс. – К. : Основи, 1999. – 726 с.
5. Захарченко М. В. Історія соціології (від античності до початку ХХ століття) / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. – 334 с.
6. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія. Базовий курс: підручник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2005. – 312 с.
7. Лукашевич М. П. Соціологія економіки: [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Лукашевич. – К. : Каравела, 2005. – 283 с.
8. Ритцер Дж. Современные социологические теории / Дж. Ритцер. – 5-е изд. СПб.: Питер, 2002. – 688 с.
9. Сірій С. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. / С. В. Сірій. – К. : Атака, 2004. – 480 с.
10. Соціологія: 100 питань – 100 відповідей: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Є.А. Подольська, Т.В. Подольська. – К.: Інкос, 2009.
11. Соціологія: [підручник для студ. вищ. навч. закл.]. – 2-ге вид./ за ред. В.Г. Городяненка. – К.: Академія, 2002. - 560 с.
12. Соціологія: навч. посіб. – 2-е вид. / за ред. С.О. Макеєва. – К. : Знання, 2003. – 455 с.
13. Соціологія підручник / за ред. В.М. Пічі. – 3-є вид., стереотип. – Л.:

Магнолія, 2006, 2007. – 278 с.

14. Масионис Дж. Соціологія / Дж. Масионис. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 752 с.

15. Смелзер Н. Соціологія / Н. Смелзер. – М.: Феникс, 1998. - 688 с.

16. Ядов В. А. Стратегія соціологічного дослідження: Описання, об'яснення, розуміння соціальної реальності / В. А. Ядов. – М., 1998.

17. Якуба О. О. Соціологія: Навч. посібник для студентів / О. О. Якуба. – Харків: Константа, 1996.

Допоміжна

1. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / М. Вебер // Изб. произведения. – М., 1990.

2. Григорьев С. И., Суббето А. И. Основы неклассической социологии / С. И. Григорьев, А. И. Суббето. – М., 2000.

3. Парсонс Т. Система современных обществ / Т. Парсонс. – М., 1997.

5. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество / П. Сорокин – М. : Политиздат, 1992.

6. Соціологія / П/р В. П. Андрищенко, М. І. Горлача. – К.-Х., 1998.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>

2. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

3. Російська державна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsl.ru/>

4. Національна електронна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsl.ru/>; <http://www.nel.nns.ru>

5. Бібліотека М. Н. Грачева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Grachev62.narod.ru